

مریلا زارعی؛ واقعی ترین مهدعلیا

پخش «جیران»، تازه ترین اثر حسن فتحی این مجال را فراهم آورد که شخصیت مهدعلیا در این سریال

را با فخری خوروش و آریتا حاجیان، ۲ بازیگر دیگر نقش مادر ناصرالدین شاه، از منظر واقعیت و مستندات تاریخی مقایسه کنیم

جواد نوابیان رودسری - «جیران» سریالی در ژانر عاشقانه تاریخی است که برای نخستین بار یکی از عشق های پر تعداد البته مهم ناصرالدین شاه قاجار را، دستمایه بررسی وقایع تاریخی شش سال از دهه اول و دوم سلطنت او قرار داده است. کارگردانی حسن فتحی و البته، فیلم نامه ای که با دقت در متون تاریخی و توسط احسان جوانمرد به رشته تحریر درآمده، همچنین بازی خوب و قابل قبول بازیگران اصلی سریال، با وجود نقدهایی که به تشابه ظاهری آن ها با شخصیت های تاریخی وارد شده است، کیفیت محتوای این سریال را در حد قابل قبولی نگه داشته است؛ البته بهر ای قضاوت نهایی در باره این کار، باید منتظر ماند و قسمت های بعدی سریال را هم دید. دوره حکومت ناصرالدین شاه قاجار، اولاً به دلیل مدت طولانی، ثانیاً به دلیل در دسترس بودن یادداشت ها و مستندات و ثالثاً به خاطر تعدد شخصیت ها و حوادث، همیشه دستمایه خوبی برای تولید آثار هنری بوده است و «جیران» با تکیه بر همین موارد، می تواند هم یک روایت عاشقانه را حکایت کند و هم، چشم اندازی از وقایع دوره قاجار را نمایش بگذارد. یکی از نکاتی که در روند شکل گرفتن سریال، به درستی و با دقت مورد توجه قرار گرفته، تقابل میان جیران، به عنوان همسر سوگلی ناصرالدین شاه با مادر وی، مهدعلیا است؛ زنی سیاستمدار که برای بقا در عرصه قدرت، حتی به داماد خودش امیر کبیر نیز، رحم نکرد و در دسیسه به شهادت رساندن او، نقشی مهم و تأثیر گذار داشت.

چهره واقعی مهدعلیا

شخصیت تاریخی جیران تا کنون در سینما و تلویزیون ایران، کمتر بازتاب داشته است و خیلی ها، آشنایی چندانی با او ندارند؛ اما مهدعلیا چنین نیست و در تاریخ تولید فیلم و سریال بعد از انقلاب، تا کنون دست کم سه بار و در سه اثر پر مخاطب، شخصیت او مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته و بازیگران مشهوری، به ایفای نقش مهدعلیا پرداخته اند؛ خانم ها فخری خوروش (در سریال امیر کبیر به کارگردانی سعید نیک پور و محصول ۱۳۶۴)، آریتا حاجیان (در سریال سال های مشروطه به کارگردانی محمدرضا ورزی و محصول ۱۳۸۸) و مریلا زارعی (در سریال جیران به کارگردانی حسن فتحی و محصول ۱۴۰۰). جالب این جاست که هر سه اثر، دوره ای تقریباً مشابه از زندگی مادر ناصرالدین شاه را به تصویر کشیده اند؛ یعنی دورانی بین سال های ۱۲۲۷ تا ۱۲۴۷؛ زمانی که مهدعلیا طعم مادر شاه بودن را می چشد و در بازی های سیاسی، نقش بسیار فعالی دارد. مهدعلیا متولد سال ۱۱۸۴ ش بود و در این دوره تاریخی، بین ۴۳ تا ۶۳ سال داشت؛ با چنین توصیفی، باید نقش آفرینی خانم خوروش را با گریم سریال «امیر کبیر»، نزدیک ترین حالت ممکن به مهدعلیا بدانیم؛ اما واقعیت تنها در سن و سال مهدعلیا خلاصه نمی شود. متأسفانه در هیچ کدام از این سریال ها، شاهد حضور گسترده مهدعلیا در فعالیت های سیاسی دوره خودش نیستیم؛ در دو سریال قبل و اخیراً تا فیلم هایی که در آن ها مهدعلیا به صورت حاشیه ای مورد توجه قرار گرفته است، مادر ناصرالدین شاه با ماجرای دسیسه علیه امیر کبیر و شهادت او، محل و جایگاه پیدا

می کند. در واقع، مهدعلیا در آثار سینمایی ژانر تاریخی، همیشه زیر سایه میرزا اتقی خان حرکت کرده است و این، مانع از معرفی و جوه مختلف شخصیت او می شود. «جیران» این فرصت را به مخاطب می دهد که به دور از دریغی ذهنی درباره امیر کبیر و حوادث تاریخی دوران وی، به تماشای چهره خاص و تاریخی مهدعلیا بنشیند. او، با نام اصلی ملک جهان خانم، نوه دختری فتحعلی شاه قاجار بود که در سال ۱۲۰۰ ش، در ۱۶ سالگی، به عقد محمد شاه قاجار درآمد. مهدعلیا، در دوران همسری محمد شاه، خطرات متعددی را از سر گذراند که عمدتاً مربوط به فعالیت های دیگر

همسران شاه و تلاش برای از بین بردن جایگاه وی به عنوان مادر و لیعهد بود. این مسئله در ماجرای دسیسه در باربان برای کنار گذاشتن فرزندش ناصرالدین میرزا از ولیعهدی و جایگزین کردن آن با عباس میرزا، فرزند دیگر محمد شاه از همسرش خدیجه کردستانی، به اوج خودش رسید. مهدعلیا با مهارت و تکیه بر لابی های سیاسی و نفوذ در دربار قاجار، توانست شاه را از این کار منصرف کند. او با مرگ محمد شاه در سال ۱۲۲۷ ش، برای جلوگیری از هرج و مرج و ساقط شدن ناصرالدین میرزا که حالا ناصرالدین شاه شده بود، اداره پایتخت و دربار را تا ورود شاه جدید از تبریز به تهران، در دست گرفت و عملاً ۴۰ روز فرمانروای ایران بود. نفوذ کلمه او در این مدت و فرونشاندن شورش های برخی شاهزادگان قاجار، حکایت از توانمندی های سیاسی و تیزهوشی او در عرصه فرمانروایی دارد. مهدعلیا، بعد از شروع سلطنت ناصرالدین شاه، شایسته توقع داشت بیشتر در بازی های سیاسی مورد توجه و مشورت قرار گیرد، اما شخصیت فوق العاده امیر کبیر او را به حاشیه راند و این سرخور دگی در عرصه قدرت، مهدعلیا را به ورطه دسیسه چینی علیه امیر کبیر و در نهایت عزل و قتل دامادش کشاند. او بعد از شهادت امیر کبیر، قدرت از دست رفته را در دربار و حرم شاهی باز یافت و به جز دوران حضور و حیات

مروری بر دو گانه جذاب

جیران - مهدعلیا
دو گانه جیران - مهدعلیا، دو گانه ای جذاب و خواندنی در تاریخ معاصر ماست؛ دو گانه ای که تصویری روشن از حوادث سیاسی و ماجراهای پشت پرده نیمه نخست دوران سلطنت ناصرالدین شاه قاجار به دست می دهد و آشوب و تنش های ناشی از جدال بر سر قدرت را، در دربار شاه قاجار به تصویر می کشد. خوب است بدانید که جیران،

دود دادن سبیل اشغالگران در دهکده مهماندوست

سرباز، نتوانستند در برابر ارتش منظم و ۲۵ هزار نفره نادر مقاومت کنند و شکست سختی خوردند. بعد از این نبرد و به فاصله کوتاهی، جنگ نهایی در مورچه خورت اصفهان رقم خورد و با آزادسازی اصفهان، فتح نادر کامل شد.

بعد از سقوط اصفهان در دوره شاه سلطان حسین و افتادن آن به دست محمود افغان در سال ۱۱۰۱ ش، ایران تا چند سال گرفتار هرج و مرج شد. در این زمان بود که نادر شاه، با عنوان تهماسب قلی، کاردانی خود را در معرکه نبرد نشان داد و به عنوان سردار قشون شاه تهماسب دوم، به جنگ با افغان های هوتکی رفت. نخستین نبرد میان اشرف به نام مهماندوست در گرفت. در این نبرد، نادر به دلیل گسترده بودن میدان، از توپخانه سنگین استفاده کرد. سپاهیان محمود که چندان با نبرد منظم سازگاری نداشتند، با ترغندهای نظامی نادر به تیرس توپ های او گشاده شدند و در پی آن، باران گلوله بر سر سپاهیان هوتکی باریدن گرفت. به این ترتیب، هوتکیان با وجود داشتن ۵۰ هزار

نوار کاست؛ یک «نوستالژی» برای خاطره بازی

نسل جدید اصلاً تصویری در باره نوار کاست و در دسرهایش ندارد؛ یعنی نمی تواند بفهمد که دهه شصتی ها برای عقب و جلو بردن نوار کاست و شنیدن موسیقی ... با آن، چه عذاب هایی را تحمل و چقدر سعی کردند روش هایی را برای سرعت دادن به چرخاندن خود کار بیک برای آسان شدن کار در کردن قطعه های موسیقی، بیابند؛ نوار کاست با شکلی که به دست نسل ما رسید، یعنی نمونه استاندارد آن، در سال ۱۹۶۲ م/ ۱۳۴۱ ش در شرکت هلندی فیلیپس ساخته شد و خیلی زود جای صفحه های گرامافون را که کاربری گسترده ای داشت، گرفت. کاست ها معمولاً برای ضبط ۶۰ دقیقه ای مورد استفاده قرار می گرفتند. بنابراین، تعداد قطعات و مدت هر کدام از آن ها در آلبوم های موسیقی، با همین محدوده زمانی تنظیم می شد. البته بعدها انواع فشرده کاست را هم برای ضبط ۱۲۰

آیا فرعون با فضایی ها ارتباط داشت؟!

کردند که به احتمال زیاد، تیغه این خنجر فوق العاده را، با فلز یک شهاب سنگ که توسط هیتی ها پیدا شده است، ساخته اند. نمونه هایی از این شهاب سنگ ها، امروزه در بسیاری از نقاط دنیا پیدا می شود، پس بهتر است شایعه سازی نکنیم.

خنجر فرعون مشهور مصر، توتن خامون، نظر بسیاری از دانشمندان و مورخان را به خود جلب کرده است؛ چرا؟ چون اصلاً جنسش با بقیه خنجرها فرق می کند. دانشمندان به این نتیجه رسیده اند که این خنجر سه هزار و ۳۵۰ ساله، از فلزی ساخته شده است که روی زمین پیدانمی شود و جنس آن را فقط می توان در شهاب سنگ ها پیدا کرد. ماجرای خنجر فضایی فرعون زمانی بیخ پیدا کرد که معلوم شد این خنجر اصلاً ساخت مصر نیست و آن را اقوام هیتی که در روزگار باستان بر مناطقی از شام و آناتولی حکومت می کرده اند، به فرعون هدیه دادند. بعد از انتشار این خبر، خیلی ها شروع کردند به آفسانه پردازی و کار را رساندند به آن جا که اصولاً ساخت اهرام کار آدمیزاد نبوده است و موجودات فضایی آن را ساخته اند. اما دانشمندان مشخص

موزه عمومی در ایران ۱۵ ساله است

ایران بازدید کنند. ظاهراً استقبال از موزه خیلی خوب بود و حتی باعث شد متولیان، به فکر بلیت فروشی هم بیفتند. موزه معارف تا سال ۱۳۰۴ ش برقرار بود و بعد از آن تعطیل شد. بعدها اشیای آن را به موزه ملی منتقل کردند.

بر خلاف تصور برخی، ساخت موزه عمومی در ایران مربوط به دوره پهلوی اول نیست؛ او آخر دوره قاجار و تقریباً ۱۰ سال قبل از به قدرت رسیدن رضاشاه و در سال ۱۲۹۵ ش، تعدادی از فرهیختگان مدرسه دارالفنون، به این فکر افتادند که یک موزه برای بازدید عموم بسازند. اولین موزه خصوصی را ناصرالدین شاه ۴۰ سال قبل از این آقایان اهل دارالفنون، در قصر خودش ساخته بود. القصد، به همت آقای مرتضی قلی خان ممتازالملک یکی از اتاق های بزرگ دارالفنون را انتخاب کردند و اسسش را گذاشتند «موزه ملی». البته بعضی به آن «موزه معارف» هم می گفتند. حدود ۲۷۰ شیء قدیمی را به این اتاق بزرگ انتقال دادند و از آن به بعد، محصلان دارالفنون و افراد علاقه مند، می توانستند به رایگان از نخستین موزه عمومی

شکار در نادر کنکور!

چرخ انداخت. پدر سوخته جوری زد که به خلاف رفت بالا و گفتیم الان در ناها را فراری می دهد؛ اما این طور نشد. خود به یکی از در ناها و گرفتشت. مهدیقلی خان و میرشکار رفتند دنبال در نا. اگر نمی رفتند، بقیه در ناها نجاتش می دادند. در نا را آوردند، کمی زخمی بود، اما دیدیم، خوشمان آمد. رفتیم ناهار بخوریم. روز خوبی بود.

* ۲۵ مهر ۱۲۴۹

دوشنبه، ۲۱ رجب ۱۲۸۷ - امروز باید به کنکور (احتمالاً منظور کنکور در نزدیکی اسدآباد همدان است) برویم. پنج فرسخ راه سنگین است. به کالسکه نشست،ه را اندیم. دیدیم دشت خوبی است. اسب خواسته، از کالسکه پیاده شدیم. این جا شکار زیاد است؛ خرگوش، قل قویروق (مرغابی تیز دم)، باقری قر (باقر قره)، قراقوش (نوعی شاهین)، قازالاق (چکاوک). در نا هم زیاد دارد. گفتیم چند در نا شکار کنیم. نزدیک کنکور جای خوبی پیدا کردیم. رفتیم؛ یک دسته در نا نشسته بود. تیمور میرزا

صفحه آرایی

واحد صفحه آرایی روزنامه خراسان سفارش می پذیرد

روزنامه مجله ویژه نامه کتاب

اینفوگرافیک گرید لوگو

دفتر ثبت نام: ۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰
layout@khorasannews.com

فراخوان مناقصه عمومی هم زمان با ارزیابی کیفی (فشرده) یک مرحله ای شماره ۱-۸۰۲۰/۰۰

تهیه و طبع، بسته بندی، توزیع، سرو غذا و اداره رستوران پالایشگاه هشتم شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی

فراخوان مناقصه همزمان با ارزیابی کیفی (فشرده) یک مرحله ای به شماره ۰۰/۸۰۲۰-۱ در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) اقدام نمایند. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت و بارگذاری اسناد استعلام ارزیابی کیفی، پاکت پیشنهاد (ف)، (ب) و (ج) و ادامه مراحل مناقصه از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و به پیشنهادهای خارج از سامانه ستاد ترتیب اثر داده نخواهد شد. لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت

مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.
*تاریخ انتشار فراخوان در سامانه ستاد: ۱۴۰۰/۱۲/۱۸ *شماره فراخوان در سامانه ستاد ایران: ۰۰۱۱۶۹-۹۴۹۴۸۰۰۰۰
*مهلت دریافت اسناد استعلام ارزیابی کیفی و اسناد مناقصه: ساعت ۱۹:۰۰ روز شنبه تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۸
*مهلت بارگذاری پاسخ استعلام ارزیابی کیفی و پاکت پیشنهاد (الف)، (ب) و (ج): ساعت ۱۹:۰۰ روز دوشنبه تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۲
*زمان گشایش پاکت اسناد ارزیابی کیفی مناقصه گران در سامانه ستاد: ساعت ۰۹:۰۰ روز سه شنبه تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۲
*گشایش پاکت پیشنهاد (الف)، (ب) و (ج) مناقصه گران تأیید صلاحیت شده: ساعت ۰۹:۰۰ روز شنبه تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۲

هر گونه تغییر در برنامه زمانبندی مناقصه متعاقباً در مهلت های قانونی به مناقصه گران اعلام خواهد گردید.
برآورد اولیه معادل ۲۸۸،۲۴۵،۶۲۹،۳۶۵ ریال و تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار به مبلغ ۱۱،۶۶۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال و به صورت یکی از تضامین قابل قبول وفق آیین نامه تضمین شماره ۱۳۴۰/ت/۵۶۹-۵۶ مورخ ۹۴/۰۹/۲۳ هیات وزیران است. مناقصه گران می بایست پس از تهیه و بارگذاری تصویر آن در سامانه ستاد، اصل تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار را تا قبل از آخرین مهلت بارگذاری اسناد ارزیابی و پاکت پیشنهاد، به دبیرخانه کمیسیون مناقصات پالایشگاه هشتم واقع در استان بوشهر، شهرستان عسلویه، شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی، پالایشگاه هشتم (فاز ۲ و ۲۱) ساختمان اداری، دفتر مدیر پالایشگاه هشتم تسلیم نموده و رسید دریافت دارند.
*اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گراز: مناقصه گران می توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر به سایت WWW.SPGC.IR و یا به نشانی استان بوشهر، عسلویه، منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی، فازهای ۲۰، ۲۱، پالایشگاه هشتم، ساختمان اداری، خدمات پیمانها، مراجعه و یا با شماره تلفن های ۰۷۷-۳۱۳۱۹۲۰۱ و ۰۷۷-۳۱۳۱۹۲۰۲ درونکار ۰۷۷-۳۱۳۱۹۲۰۳ تماس حاصل نمایند.

*اطلاعات تماس دفتر ثبت نام سایر استانها در بخش "ثبت نام/پروفرایل تامین کننده/ مناقصه گر" سایت سامانه ستاد (www.setadiran.ir) موجود است.